

Wymagania edukacyjne z przedmiotu historia

klasa 1

Numer wymagania określony w Podstawie programowej kształcenia ogólnego. Szkoła ponadpodstawowa:: 4-letnie liceum ogólnokształcące oraz 5-letnie technikum. Zakres podstawowy.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- nie przyswoił podstawowych wiadomości i umiejętności z zakresu podstawowego podstawy programowej, co nie pozwala na kontynuację nauki w klasie wyższej;
- nie rozumie większości wiadomości z zakresu programu nauczania;
- nie umie stosować nabytej wiedzy;
- nie potrafi zaprezentować zdobytej wiedzy;
- nie utrwała zdobytej wiedzy.

Klasa I

Ocena	Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny	Numer wymagania
	Temat: Po co nam historia?	I.1.2 II.2
Dopuszczający	Na ocenę dopuszczającą uczeń: - prawidłowo stosuje pojęcie historia, prehistoria	
Dostateczny	Na ocenę dostateczną uczeń: - rozpoznaje rodzaje źródeł historycznych	
Dobry	Na ocenę dobrą uczeń: - opisuje rodzaje źródeł historycznych - wymienia w kolejności chronologicznej epoki historyczne	
Bardzo dobry	Na ocenę bardzo dobrą uczeń: - wskazuje i wyjaśnia ramy chronologiczne poszczególnych epok historycznych	
Celujący	Na ocenę celującą uczeń: - wyjaśnia zasady pracy z materiałami źródłowymi	

Dział. I. Pierwsze cywilizacje

Ocena	Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny	Numer wymagania
	Temat: 1. Zanim zaczęła się historia	I.1

Dopuszczający	Na ocenę dopuszczającą uczeń: – prawidłowo stosuje pojęcie <i>prehistoria</i> – wymienia w kolejności epoki prehistorii (epoka kamienia, epoka brązu, epoka żelaza) – wskazuje na mapie rejon pojawienia się <i>Homo sapiens</i>	
Dostateczny	Na ocenę dostateczną uczeń: – prawidłowo wyjaśnia pojęcia: <i>paleolit</i> , <i>mezolit</i> , <i>neolit</i> , – przedstawia na mapie przebieg migracji <i>Homo sapiens</i>	
Dobry	Na ocenę dobrą uczeń: – wymienia w porządku chronologicznym i opisuje etapy ewolucji człowieka – wyjaśnia pojęcie <i>Żyzny Półksiężyc</i> i wskazuje ten obszar na mapie – wyjaśnia znaczenie przejścia na osiadły tryb życia	
Bardzo dobry	Na ocenę bardzo dobrą uczeń: – przedstawia ideę ewolucji Karola Darwina	
Celujący	Na ocenę celującą uczeń: – w szerokim aspekcie przedstawia i wyjaśnia dokonania naukowe Karola Darwina	
	Temat: 2. Starożytna Mezopotamia	II.1
Dopuszczający	Na ocenę dopuszczającą uczeń: – wskazuje na mapie rejony wielkich rzek (Tygrys, Eufrat) – wyjaśnia rolę wielkich rzek dla rozwoju gospodarki – rozpoznaje pismo klinowe	
Dostateczny	Na ocenę dostateczną uczeń: – wskazuje na mapie obszar, na którym powstała cywilizacja Sumerów – wymienia najważniejsze wynalazki cywilizacji sumeryjskiej – wyjaśnia cechy ustrojowe sumeryjskich miast-państw – wskazuje na mapie obszar Babilonu i Asyrii – rozpoznaje dzieła sztuki mezopotamskiej – wyjaśnia okoliczności powstania pisma i znaczenie jego wynalezienia	
Dobry	Na ocenę dobrą uczeń: – wyjaśnia rolę wielkich przywódców: Hammurabiego, Sargona Wielkiego – wyjaśnia znaczenie kodyfikacji prawa – wymienia najważniejsze osiągnięcia cywilizacji Mezopotamii	
Bardzo dobry	Na ocenę bardzo dobrą uczeń: – za pomocą mapy opisuje zmiany granic starożytnych imperiów – opisuje ustrój polityczny i struktury społeczne starożytnych cywilizacji – wyjaśnia cechy religii mezopotamskiej – opisuje w porządku chronologicznym najważniejsze etapy dziejów Mezopotamii – wyjaśnia rolę wielkich przywódców: Nabuchodonozora II, Assurbanipala	
Celujący	Na ocenę celującą uczeń: – w szerokim aspekcie wyjaśnia przyczyny powstania pierwszych państw w rejonie Mezopotamii – porównuje osiągnięcia cywilizacyjne ludów Mezopotamii – wskazuje współczesne dziedzictwo kultur Bliskiego Wschodu	
	Temat: 3. Starożytna Egipt	II.1
Dopuszczający	Na ocenę dopuszczającą uczeń: – wskazuje na mapie Egipt i Nil – wyjaśnia rolę Nilu dla gospodarki egipskiej – opisuje warunki naturalne Egiptu – prawidłowo stosuje pojęcia: <i>politeizm</i> , <i>faraon</i> , <i>hieroglif</i> , <i>mumifikacja</i> – rozpoznaje pismo hieroglificzne	

	– rozpoznaje piramidy egipskie	
Dostateczny	Na ocenę dostateczną uczeń: – charakteryzuje społeczeństwo starożytnego Egiptu – wyjaśnia okoliczności powstania piramid – rozpoznaje dzieła sztuki egipskiej – opisuje główne cechy ustroju politycznego starożytnego Egiptu – wymienia główne cechy religii egipskiej	
Dobry	Na ocenę dobrą uczeń: – za pomocą mapy opisuje zmiany granic Egiptu – opisuje główne cechy ustroju społecznego starożytnego Egiptu – wymienia i opisuje najważniejsze osiągnięcia cywilizacji egipskiej – wymienia głównych bogów egipskich i opisuje mitologię egipską – wskazuje współczesne dziedzictwo kultury starożytnego Egiptu	
Bardzo dobry	Na ocenę bardzo dobrą uczeń: – w szerokim aspekcie przedstawia rolę czynników geograficznych dla dziejów starożytnego Egiptu – wymienia w porządku chronologicznym główne etapy dziejów starożytnego Egiptu – wyjaśnia rolę wielkich przywódców: Ramzesa II, Echnatona – wyjaśnia okoliczności odczytania hieroglifów egipskich	
Celujący	Na ocenę celującą uczeń: – w szerokim aspekcie przedstawia okoliczności powstania i funkcjonowania państwa egipskiego – porównuje osiągnięcia cywilizacyjne ludów Mezopotamii i Egiptu	
	Temat: 4. Izrael, Fenicja	II.2
Dopuszczający	Na ocenę dopuszczającą uczeń: – wskazuje na mapie rejon Izraela (z Jerozolimą) i Fenicji – wymienia główne osiągnięcie starożytnych Fenicjan	
Dostateczny	Na ocenę dostateczną uczeń: – wskazuje na mapie rejony kolonizacji fenickiej – wyjaśnia główne założenia religii żydowskiej – rozpoznaje pismo fenickie	
Dobry	Na ocenę dobrą uczeń: – za pomocą mapy przedstawia zmiany granic Izraela – wyjaśnia znaczenie powstania alfabetu – opisuje główne etapy losów narodu żydowskiego – ukazuje rolę wielkich przywódców: Abrahama, Mojżesza, Salomona – wyjaśnia rolę religii żydowskiej dla dziejów ludzkości	
Bardzo dobry	Na ocenę bardzo dobrą uczeń: – wyjaśnia znaczenie kolonizacji fenickiej	
Celujący	Na ocenę celującą uczeń: – w szerokim aspekcie ukazuje losy narodu żydowskiego w starożytności	

Dział II. Dzieje starożytnej Grecji

Ocena	Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny	Numer wymagania
	Temat: 1. Hellada i Hellenowie	III.1.3
Dopuszczający	Na ocenę dopuszczającą uczeń: – prawidłowo stosuje pojęcia: <i>polis</i> , <i>Hellada</i> , – wskazuje na mapie teren Grecji – opisuje warunki naturalne Grecji – wskazuje na mapie najważniejsze regiony starożytnej Grecji – wymienia główne cechy systemu <i>polis</i> – wymienia główne cechy religii greckiej	
Dostateczny	Na ocenę dostateczną uczeń: – prawidłowo stosuje pojęcia: <i>wielka kolonizacja grecka</i> , <i>kolonia</i> , <i>metropolia</i> – wyjaśnia wpływ ukształtowania naturalnego Grecji dla dziejów Hellady – wskazuje na mapie rejony kolonizacji greckiej – omawia przyczyny wielkiej kolonizacji greckiej	
Dobry	Na ocenę dobrą uczeń: – opisuje struktury społeczne <i>polis</i> – wymienia głównych bogów i opisuje cechy mitologii greckiej – wyjaśnia rolę religii i sportu jako czynników integrujących Hellenów	
Bardzo dobry	Na ocenę bardzo dobrą uczeń: – w szerokim aspekcie wyjaśnia znaczenie <i>polis</i> dla dziejów cywilizacji europejskiej – opisuje proces i wyjaśnia znaczenie kolonizacji greckiej	
Celujący	Na ocenę celującą uczeń: – wskazuje współczesne dziedzictwo cywilizacji starożytnej Grecji	
	Temat: 2. Ateńska demokracja	III.1
Dopuszczający	Na ocenę dopuszczającą uczeń: – prawidłowo stosuje pojęcia: <i>demokracja</i> , <i>obywatel</i> , <i>tyran</i> – wskazuje na mapie Ateny – wymienia główne organy władzy w demokratycznych Atenach – opisuje strukturę społeczną Aten	
Dostateczny	Na ocenę dostateczną uczeń: – prawidłowo stosuje pojęcia: <i>oligarchia</i> , <i>ostracyzm</i> – rozpoznaje plan antycznych Aten – wyjaśnia główne cechy ustrojowe demokratycznych Aten – prawidłowo umiejscawia w czasie życie Peryklesa	
Dobry	Na ocenę dobrą uczeń: – prawidłowo stosuje pojęcia: <i>Eklezja</i> (<i>Zgromadzenie ludowe</i>), <i>Rada Pięciuset</i> , <i>Heliaja</i> (<i>sąd ludowy</i>), <i>strateg</i> – opisuje w porządku chronologicznym główne etapy przemian ustrojowych w Atenach	
Bardzo dobry	Na ocenę bardzo dobrą uczeń: – opisuje skład i zasady funkcjonowania głównych organów demokracji ateńskiej w czasach Peryklesa – wyjaśnia rolę wielkich przywódców: Drakona, Solona, Pizystrata, Klejstenesa, Peryklesa – w szerokim aspekcie przedstawia i ocenia demokrację ateńską	
Celujący	Na ocenę celującą uczeń: – wskazuje współczesne dziedzictwo cywilizacji ateńskiej – w szerokim aspekcie opisuje i ocenia działalność Peryklesa	

	Temat: 3. Starożytna Sparta	III.1
Dopuszczający	Na ocenę dopuszczającą uczeń: – prawidłowo stosuje pojęcia: <i>oligarchia, wychowanie spartańskie</i> – wskazuje na mapie Spartę – wymienia główne organy władzy w Sparcie – wymienia etapy życia spartiaty	
Dostateczny	Na ocenę dostateczną uczeń: – prawidłowo stosuje pojęcia: <i>spartiaci, periojkowie, heloci</i> – wyjaśnia główne cechy ustrojowe Sparty – opisuje strukturę społeczną Sparty	
Dobry	Na ocenę dobrą uczeń: – prawidłowo stosuje pojęcia: <i>Wielka Rhetra, efor, apella, geruzja, zgromadzenie ludowe</i> – opisuje skład i zasady funkcjonowania głównych organów władzy w Sparcie – opisuje i wyjaśnia znaczenie wychowania spartańskiego	
Bardzo dobry	Na ocenę bardzo dobrą uczeń: – opisuje w porządku chronologicznym dzieje starożytnej Sparty – wyjaśnia rolę Likurga – w szerokim aspekcie przedstawia i ocenia ustrój polityczny i społeczny Sparty	
Celujący	Na ocenę celującą uczeń: – porównuje i ocenia ustroje Aten i Sparty	
	Temat: 4. Wojny grecko-perskie	III.2
Dopuszczający	Na ocenę dopuszczającą uczeń: – prawidłowo stosuje pojęcia: <i>hoplita, falanga, triera</i> – wskazuje na mapie Persję – rozpoznaje i opisuje hoplitę greckiego	
Dostateczny	Na ocenę dostateczną uczeń: – umiejscawia w czasie wojny perskie – lokalizuje w czasie i przestrzeni główne bitwy wojen persko-greckich (Maraton, Termopile, Salamina) i opisuje wynik tych starć	
Dobry	Na ocenę dobrą uczeń: – prawidłowo stosuje pojęcia: <i>satrapa, hoplon, hegemon, kontrybucja</i> – za pomocą mapy przedstawia ekspansję perską – wyjaśnia genezę wojen perskich – wymienia skutki wojen grecko-perskich – opisuje w porządku chronologicznym przebieg wojen grecko-perskich	
Bardzo dobry	Na ocenę bardzo dobrą uczeń: – wyjaśnia przyczyny sukcesu Greków – wyjaśnia znaczenie wielkich wodzów: Miltiadesa i Leonidasa – wyjaśnia okoliczności i znaczenie powstania Związku Morskiego	
Celujący	Na ocenę celującą uczeń: – w szerokim aspekcie wyjaśnia znaczenie wojen grecko-perskich dla losów Europy	
	Temat: 5. Podboje Aleksandra Macedońskiego	III.2
Dopuszczający	Na ocenę dopuszczającą uczeń: – prawidłowo stosuje pojęcia: <i>wojna peloponeska, epoka hellenistyczna,</i> – lokalizuje na mapie Macedonię i Persję – lokalizuje w czasie panowanie Aleksandra Macedońskiego – wymienia główne osiągnięcia Aleksandra Macedońskiego	

Dostateczny	Na ocenę dostateczną uczeń: – omawia znaczenie bitwy pod Cheroneą – wymienia i lokalizuje w czasie i przestrzeni główne bitwy z czasów Aleksandra Wielkiego (nad rzeką Granikos, pod Issos, pod Gaugamelą)	
Dobry	Na ocenę dobrą uczeń: – prawidłowo stosuje pojęcie <i>diadochowie</i> – wyjaśnia rolę Filipa II dla dziejów Macedonii – za pomocą mapy przedstawia ekspansję Aleksandra Macedońskiego – wymienia skutki podbojów Aleksandra Wielkiego – opisuje w porządku chronologicznym przebieg podbojów Filipa II i Aleksandra Macedońskiego	
Bardzo dobry	Na ocenę bardzo dobrą uczeń: – wymienia przyczyny i skutki wojny peloponeskiej – wyjaśnia przyczyny sukcesów armii macedońskiej – wyjaśnia rolę Demostenesa – wyjaśnia cechy ustrojowe monarchii Aleksandra Wielkiego	
Celujący	Na ocenę celującą uczeń: – w szerokim aspekcie politycznym, gospodarczo-społecznym i kulturowym przedstawia i ocenia działalność Aleksandra Macedońskiego – wyjaśnia ponadczasowe znaczenie podbojów Aleksandra Macedońskiego	
	Temat: 6. Kultura starożytnej Grecji	III.3
Dopuszczający	Na ocenę dopuszczającą uczeń: – prawidłowo stosuje pojęcia: <i>filozofia, dramat, igrzyska olimpijskie</i> – wyjaśnia rolę Homera, Sokratesa, Platona i Arystotelesa – wymienia najważniejsze osiągnięcia kulturowe Greków	
Dostateczny	Na ocenę dostateczną uczeń: – prawidłowo stosuje pojęcia: <i>kultura helleńska, kultura hellenistyczna, gimnazjon</i> – rozpoznaje najważniejsze dzieła kultury starożytnej Grecji	
Dobry	Na ocenę dobrą uczeń: – prawidłowo stosuje pojęcia: <i>stoicyzm, epikureizm, skene, proskenion, orchestra, gimnazjon, pakration,</i> – opisuje główne porządki architektoniczne w starożytnej Grecji – wymienia główne świątynie starożytnych Aten – opisuje i wyjaśnia rolę igrzysk olimpijskich w życiu starożytnych Greków	
Bardzo dobry	Na ocenę bardzo dobrą uczeń: – omawia dokonania: Talesa z Miletu, Parmenidesa, Pitagorasa, Epikura, Zenona z Kition, Hezjoda, Tyrtajosa, Alkajosa, Safony, Ajschylosa, Sofoklesa, Eurypidesa, Arystofanesa, Fidiasza – opisuje główne cechy dramatu greckiego (tragedii, komedii) – wyjaśnia rolę władców hellenistycznych dla rozwoju kultury – wskazuje współczesne dziedzictwo kultury starożytnej Grecji	
Celujący	Na ocenę celującą uczeń: – opisuje główne cechy filozofii przyrody, epikureizmu i stoicyzmu	

Dział III. Dzieje starożytnego Rzymu

Ocena	Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny	Numer wymagania
	Temat: 1. Republika rzymska	IV.1

Dopuszczający	Na ocenę dopuszczającą uczeń: – prawidłowo stosuje pojęcia: <i>monarchia, republika</i> – wskazuje na mapie Italię i Rzym – lokalizuje w czasie powstanie Rzymu – omawia cechy religii starożytnych Rzymian	
Dostateczny	Na ocenę dostateczną uczeń: – prawidłowo stosuje pojęcia: <i>konsul, dyktator, obywatel, patrycjusze, plebejusze</i> – wyjaśnia główne cechy ustrojowe republikańskiego Rzymu – opisuje strukturę społeczną Rzymu	
Dobry	Na ocenę dobrą uczeń: – prawidłowo stosuje pojęcia: <i>zgromadzenia ludowe, senat, trybun ludowy, pretor, cenzor, edyl</i> – przedstawia legendę o powstaniu Rzymu – wymienia najważniejszych bogów i wyjaśnia założenia ich mitologii	
Bardzo dobry	Na ocenę bardzo dobrą uczeń: – opisuje w porządku chronologicznym przemiany ustrojowe w starożytnym Rzymie – opisuje skład i zasady funkcjonowania głównych organów władzy w republikańskim Rzymie	
Celujący	Na ocenę celującą uczeń: – wyjaśnia w szerokim aspekcie przemiany ustrojowe w starożytnym Rzymie – porównuje i ocenia urząd republikańskiego Rzymu z innymi ustrojami antyku	
	Temat: 2. Podboje Rzymu	IV.2
Dopuszczający	Na ocenę dopuszczającą uczeń: – prawidłowo stosuje pojęcia: <i>legion, imperium, sprzymierzeńcy, kolonie rzymskie, prowincja</i> – rozpoznaje i opisuje rzymskiego legionistę	
Dostateczny	Na ocenę dostateczną uczeń: – opisuje strukturę legionu rzymskiego – wymienia i lokalizuje w czasie i przestrzeni główne bitwy wojen punickiej (Kanny, Zama)	
Dobry	Na ocenę dobrą uczeń: – za pomocą mapy przedstawia ekspansję rzymską – wyjaśnia genezę wojen punickich – wymienia skutki podbojów rzymskich – omawia wyposażenie rzymskiego legionisty po reformie w I w. p.n.e. – podaje daty: zakończenia podboju Italii, bitwy pod Kannami, bitwy pod Zamą, zniszczenia Kartaginy	
Bardzo dobry	Na ocenę bardzo dobrą uczeń: – wyjaśnia przyczyny sukcesów Rzymian – opisuje w porządku chronologicznym przebieg podbojów rzymskich – wyjaśnia rolę wielkich wodzów: Pyrrusa, Hannibala, Scypiona Afrykańskiego	
Celujący	Na ocenę celującą uczeń: – w szerokim aspekcie wyjaśnia skutki podbojów rzymskich dla Rzymu i całego basenu śródziemnomorskiego	
	Temat: 3. Początki cesarstwa rzymskiego	IV.1.2
Dopuszczający	Na ocenę dopuszczającą uczeń: – prawidłowo stosuje pojęcia: <i>republika, cesarstwo, niewolnictwo, gladiator</i> – lokalizuje w czasie i wymienia główne osiągnięcia Juliusza Cezara i Oktawiana Augusta	

Dostateczny	Na ocenę dostateczną uczeń: – wymienia polityczne i społeczne przyczyny kryzysu republiki rzymskiej – wyjaśnia podstawowe różnice między republiką a pryncypatem	
Dobry	Na ocenę dobrą uczeń: – opisuje powstanie Spartakusa – wyjaśnia pojęcia: <i>I triumwirat, II triumwirat, pryncypat</i> – opisuje w porządku chronologicznym etapy przemian ustrojowych w Rzymie – wymienia i lokalizuje w czasie główne bitwy okresu wojny domowej w Rzymie (Farsalos, Akcjum)	
Bardzo dobry	Na ocenę bardzo dobrą uczeń: – wyjaśnia rolę wielkich przywódców: Grakchów, Gajusza Mariusza, Lucjusza Konreliusza Sulli, Marka Krassusa, Gnejusza Pompejusza, Marka Antoniusza oraz Kleopatry VII – w szerokim aspekcie wyjaśnia przyczyny i skutki przemian ustrojowych w Rzymie	
Celujący	Na ocenę celującą uczeń: – w szerokim aspekcie przedstawia i ocenia działalność Juliusza Cezara i Oktawiana Augusta	
	Temat: 4. Imperium Rzymskie	IV.1
Dopuszczający	Na ocenę dopuszczającą uczeń: – prawidłowo stosuje pojęcia: <i>pax Romana, Imperium Rzymskie, romanizacja</i> – wyjaśnia, w czym objawiał się kult cesarzy rzymskich – wskazuje na mapie Imperium Rzymskie	
Dostateczny	Na ocenę dostateczną uczeń: – podaje przykłady romanizacji – wyjaśni społeczną i gospodarczą rolę niewolnictwa w Imperium Rzymskim – rozpoznaje główne osiągnięcia cywilizacji rzymskiej	
Dobry	Na ocenę dobrą uczeń: – wyjaśnia pojęcia: <i>limes, szlak bursztynowy, wyzwoleniec</i> – opisuje przemiany społeczne w okresie wczesnego cesarstwa – wyjaśnia, w jaki sposób Rzymianie zabezpieczali granicę swojego imperium – za pomocą mapy przedstawia proces rozszerzania Imperium Rzymskiego	
Bardzo dobry	Na ocenę bardzo dobrą uczeń: – wyjaśnia przyczyny zahamowania ekspansji rzymskiej – opisuje przemiany religii rzymskiej w okresie wczesnego cesarstwa – w szerokim zakresie wskazuje przyczyny i skutki procesu romanizacji	
Celujący	Na ocenę celującą uczeń: – w szerokim zakresie wyjaśnia przyczyny trwałości Imperium Rzymskiego	
	Temat: 5. Osiągnięcia Rzymian	IV.6
Dopuszczający	Na ocenę dopuszczającą uczeń: – prawidłowo stosuje pojęcia: <i>prawo rzymskie, amfiteatr, akwedukt, Koloseum, bazylika, droga rzymska</i> – rozpoznaje główne dzieła kultury starożytnego Rzymu	
Dostateczny	Na ocenę dostateczną uczeń: – wymienia cechy prawa rzymskiego – wymienia cechy architektury rzymskiej	
Dobry	Na ocenę dobrą uczeń: – omawia znaczenie Prawa XII tablic dla państwa rzymskiego – wyjaśnia zjawisko hellenizacji kultury rzymskiej – przedstawia działalność: Polibiusza, Tacyta, Cyserona, Owidiusza, Wergiliusza, Horacego, Plauta, Terencjusza i Mecenasa	

Bardzo dobry	Na ocenę bardzo dobrą uczeń: – wyjaśnia ponadczasowe znaczenie prawa rzymskiego – wyjaśnia znaczenie kultury rzymskiej dla dziejów Imperium Rzymskiego	
Celujący	Na ocenę celującą uczeń: – wskazuje dziedzictwo kultury rzymskiej	
	Temat: 6. Narodziny chrześcijaństwa	IV.3.4
Dopuszczający	Na ocenę dopuszczającą uczeń: – prawidłowo stosuje pojęcia: <i>chrześcijaństwo, mesjasz, apostołowie, męczennicy</i> – lokalizuje w miejscu i czasie narodziny chrześcijaństwa – rozpoznaje symbole chrześcijańskie – wymienia główne cechy chrześcijaństwa	
Dostateczny	Na ocenę dostateczną uczeń: – wyjaśnia znaczenie symboli chrześcijaństwa – opisuje, jak chrześcijaństwo stało się religią dominującą w cesarstwie rzymskim	
Dobry	Na ocenę dobłą uczeń: – wyjaśnia genezę powstania chrześcijaństwa – przedstawia działalność św. Piotra i Pawła – opisuje w porządku chronologicznym ewolucję pozycji chrześcijaństwa w Imperium Rzymskim – omawia znaczenie edyktu mediolańskiego dla rozwoju chrześcijaństwa	
Bardzo dobry	Na ocenę bardzo dobrą uczeń: – za pomocą mapy opisuje proces rozszerzania się chrześcijaństwa – wyjaśnia przyczyny sukcesu chrześcijaństwa – opisuje, jak chrześcijaństwo wpłynęło na obyczajowość i kulturę starożytnych Rzymian	
Celujący	Na ocenę celującą uczeń: – w szerokim zakresie wyjaśnia znaczenie powstania chrześcijaństwa dla dziejów	
	Temat: 7. Upadek cesarstwa rzymskiego	IV.5
Dopuszczający	Na ocenę dopuszczającą uczeń: – prawidłowo stosuje pojęcie <i>barbarzyńcy, Wielka Wędrówka Ludów, dominat</i> – prawidłowo umiejscawia w czasie rozpad Imperium Rzymskiego i upadek cesarstwa zachodniorzymskiego – wymienia przyczyny upadku Imperium Rzymskiego	
Dostateczny	Na ocenę dostateczną uczeń: – wymienia przyczyny najazdów Germanów na Imperium Rzymskie – przedstawia znaczenie Teodozjusza Wielkiego	
Dobry	Na ocenę dobłą uczeń: – wyjaśnia pojęcia: <i>tetrarchia, Hunowie, uzurpacja</i> – wyjaśnia zewnętrzne i wewnętrzne przyczyny kryzysu Imperium Rzymskiego – przedstawia znaczenie postaci: Dioklecjana, Konstantyna Wielkiego, Romulusa Augustulusa i Odoakera – w porządku chronologicznym opisuje proces upadku imperium zachodniorzymskiego – porównuje formy ustrojowe w starożytnym Rzymie – podaje daty: bitwy pod Adrianopolem, spłodowania Rzymu i bitwa na Polach Katalaunijskich	
Bardzo dobry	Na ocenę bardzo dobrą uczeń: – za pomocą mapy opisuje etapy upadku imperium zachodniorzymskiego – wyjaśnia główne założenia ustrojowe dominatu	

Celujący	Na ocenę celującą uczeń: – w szerokim aspekcie politycznym, społeczno-gospodarczym i kulturowym wyjaśnia przyczyny kryzysu i upadku Imperium Rzymskiego	
----------	---	--

Dział IV. Początki średniowiecza

Ocena	Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny	Numer wymagania
	Temat: 1. Cesarstwo bizantyjskie	V.1
Dopuszczający	Na ocenę dopuszczającą uczeń: – prawidłowo stosuje pojęcia: <i>Bizancjum, ikona</i> – rozpoznaje plan Konstantynopola – wymienia cechy sztuki bizantyjskiej	
Dostateczny	Na ocenę dostateczną uczeń: – prawidłowo umiejscawia w czasie i przestrzeni imperium Justyniana Wielkiego – wymienia najważniejsze dokonania Justyniana Wielkiego – rozpoznaje główne dzieła kultury cesarstwa bizantyjskiego	
Dobry	Na ocenę dobrą uczeń: – opisuje ustrój polityczny Bizancjum – wyjaśnia znaczenie panowania Justyniana Wielkiego – wyjaśnia pojęcia: <i>ikonoklazm</i>	
Bardzo dobry	Na ocenę bardzo dobrą uczeń: – za pomocą mapy przedstawia ekspansję Bizancjum za czasów Justyniana Wielkiego – opisuje w porządku chronologicznym dzieje imperium bizantyjskiego	
Celujący	Na ocenę celującą uczeń: – w szerokim aspekcie politycznym, społeczno-gospodarczym i kulturowym przedstawia znaczenie Bizancjum dla dziejów Europy	
	Temat: 2. Narodziny i podboje islamu	V.2.3.4
Dopuszczający	Na ocenę dopuszczającą uczeń: – prawidłowo stosuje pojęcia: <i>Arabowie, islam, muzułmanie, Allah, Koran, meczet</i> – wyjaśnia, kim był Mahomet – prawidłowo umieszcza w czasie i przestrzeni powstanie islamu – wymienia główne założenia religii islamskiej	
Dostateczny	Na ocenę dostateczną uczeń: – wymienia etapy rozwoju religii islamskiej – rozpoznaje główne cechy kultury islamskiej	
Dobry	Na ocenę dobrą uczeń: – wyjaśnia genezę powstania islamu – za pomocą mapy opisuje proces rozszerzania się islamu – przedstawia działalność Mahometa – wyjaśnia pojęcia: <i>dżihad, sunnici, szyici, hidżra, kalif, mihrab, immam, minaret, charadż, arabeska</i> – wymienia osiągnięcia cywilizacyjne Arabów	
Bardzo dobry	Na ocenę bardzo dobrą uczeń: – opisuje w porządku chronologicznym rozwój imperium arabskiego – wyjaśnia przyczyny sukcesu islamu	
Celujący	Na ocenę celującą uczeń: – w szerokim zakresie wyjaśnia znaczenie powstania islamu dla dziejów – wyjaśnia znaczenie Arabów dla dziejów cywilizacji ludzkiej	

	Temat: 3. Na gruzach Imperium Rzymskiego	VI.1.3
Dopuszczający	Na ocenę dopuszczającą uczeń: – prawidłowo stosuje pojęcia: <i>Germanie, Frankowie, chrystianizacja</i> – lokuje w czasie i przestrzeni powstanie państwa Franków – wyjaśnia, kim był Chlodwig – wymienia i wskazuje na mapie państwa germańskie	
Dostateczny	Na ocenę dostateczną uczeń: – opisuje cechy ustrojowe państw germańskich – przedstawia okoliczności przejęcia władzy przez Karolingów – lokuje w czasie i przestrzeni powstania Państwa Kościelnego	
Dobry	Na ocenę dobrą uczeń: – wyjaśnia pojęcia: <i>Longobardowie, Merowingowie, Karolingowie, majordom</i> – wymienia największe państwa barbarzyńskie utworzone na dawnym obszarze cesarstwa rzymskiego – prawidłowo stosuje pojęcia: <i>Merowingowie, Karolingowie, majordom</i> – wyjaśnia rolę Wulfili, Karola Młota i Pepina Krótkiego	
Bardzo dobry	Na ocenę bardzo dobrą uczeń: – za pomocą mapy opisuje proces powstania i rozwoju państwa Franków – lokalizuje w czasie bitwę pod Poitiers i omawia jej znaczenie – opisuje w porządku chronologicznym etapy rozwojowe państwa Franków	
Celujący	Na ocenę celującą uczeń: – w szerokim aspekcie wyjaśnia znaczenie powstania państwa Franków	
	Temat: 4. Imperium Karola Wielkiego	VI.1.2
Dopuszczający	Na ocenę dopuszczającą uczeń: – prawidłowo stosuje pojęcia: <i>cesarz, renesans karoliński, minuskuła karolińska</i> – lokuje w czasie i przestrzeni imperium Karola Wielkiego – wymienia główne osiągnięcia Karola Wielkiego – wymienia osiągnięcia kulturowe w czasach Karola Wielkiego	
Dostateczny	Na ocenę dostateczną uczeń: – prawidłowo stosuje pojęcia: <i>marchia, hrabstwo, 7 sztuk wyzwolonych</i> – opisuje cechy ustrojowe państwa Franków w czasach Karolingów	
Dobry	Na ocenę dobrą uczeń: – wyjaśnia pojęcia: <i>uniwersalizm karoliński, margrabia, christianitas</i> – wyjaśnia rolę Karola Wielkiego dla dziejów państwa Franków – wyjaśnia, kim byli: Karloman, Alkuin, Leon III	
Bardzo dobry	Na ocenę bardzo dobrą uczeń: – za pomocą mapy opisuje rozwój państwa Karola Wielkiego – opisuje w porządku chronologicznym etapy rozwojowe państwa Franków w czasach Karolingów	
Celujący	Na ocenę celującą uczeń: – w szerokim aspekcie wyjaśnia znaczenie panowania Karola Wielkiego dla dziejów Europy	
	Temat: 5. Czasy Ottonów	VI.2
Dopuszczający	Na ocenę dopuszczającą uczeń: – prawidłowo stosuje pojęcia: <i>Normanowie, wikingowie, I Rzesza, Węgrzy</i> – lokalizuje w czasie i przestrzeni traktat w Verdun – lokalizuje w czasie i przestrzeni imperium Ottonów	

Dostateczny	Na ocenę dostateczną uczeń: – prawidłowo stosuje pojęcie: <i>uniwersalizm cesarski</i> – za pomocą mapy opisuje proces rozpadu imperium Karolingów	
Dobry	Na ocenę dobrą uczeń: – wyjaśnia, kim byli: Ludwik Pobożny, Lotar, Karol Łysy i Ludwik Niemiecki – wyjaśnia znaczenie traktatu w Verdun – opisuje cechy ustrojowe I Rzeszy – wyjaśnia rolę Ottona I i Ottona III dla dziejów Europy – omawia okoliczności odrodzenia cesarstwa pod rządami Ottona I	
Bardzo dobry	Na ocenę bardzo dobrą uczeń: – za pomocą mapy opisuje rozwój I Rzeszy – omawia przebieg i skutki najazdów węgierskich na państwa Franków	
Celujący	Na ocenę celującą uczeń: – w szerokim zakresie wyjaśnia znaczenie imperium Ottonów dla Europy – porównuje idee uniwersalne Karolingów i Ottonów	
	Temat: 6. Feudalizm i społeczeństwo stanowe	VI. 3 VIII.1
Dopuszczający	Na ocenę dopuszczającą uczeń: – prawidłowo stosuje pojęcia: <i>system lenny, wasal, senior, herb</i> – prawidłowo stosuje pojęcie <i>stan społeczny</i> – opisuje elementy drabiny feudalnej	
Dostateczny	Na ocenę dostateczną uczeń: – opisuje poszczególne stany w społeczeństwie średniowiecznym – charakteryzuje życie codzienne rycerzy	
Dobry	Na ocenę dobrą uczeń: – wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>feudalizm, komendacje, etos rycerski, trubadur</i> – wymienia cechy kultury rycerskiej – omawia funkcje zamków i służące im elementy architektoniczne – przedstawia drogę chłopca do godności rycerza	
Bardzo dobry	Na ocenę bardzo dobrą uczeń: – opisuje główne zasady społeczeństwa stanowego – omawia przykłady średniowiecznego wzoru rycerza	
Celujący	Na ocenę celującą uczeń: – w szerokim zakresie wyjaśnia cechy społeczeństwa feudalnego	
	Temat: 7. Pierwsze państwa Słowian	VI.3
Dopuszczający	Na ocenę dopuszczającą uczeń: – prawidłowo stosuje pojęcia: <i>Słowianie i Awarowie</i> – za pomocą mapy wskazuje tereny Słowian wschodnich, zachodnich i południowych	
Dostateczny	Na ocenę dostateczną uczeń: – prawidłowo wskazuje na mapie tereny pierwszych państw słowiańskich – opisuje cechy kultury i wierzeń słowiańskich	
Dobry	Na ocenę dobrą uczeń: – prawidłowo stosuje pojęcia: <i>Przemyslidzi, Rurykowicze, głągolica</i> – lokalizuje w czasie i przestrzeni Państwo Samona i Państwo Wielkomorawskie – wyjaśnia rolę: Samona, Cyryla, Metodego, Świętopełka, Ruryka i Włodzimierza Wielkiego	

Bardzo dobry	Na ocenę bardzo dobrą uczeń: – wyjaśnia problem rozwoju chrześcijaństwa dla dziejów Słowian – za pomocą mapy opisuje proces powstawania pierwszych państw słowiańskich	
Celujący	Na ocenę celującą uczeń: – w szerokim aspekcie wyjaśnia okoliczności powstania pierwszych państw słowiańskich	

Dział V. Polska za pierwszych Piastów

Ocena	Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny	Numer wymagania
	Temat: 1. Początki państwa polskiego	IX.1.2.3 XIII.4
Dopuszczający	Na ocenę dopuszczającą uczeń: – prawidłowo stosuje pojęcia: <i>ród, plemię, Piastowie, drużyna, gród</i> – lokalizuje w czasie i przestrzeni państwo Polan – wymienia osiągnięcia Mieszka I – lokalizuje w czasie chrzest Polski	
Dostateczny	Na ocenę dostateczną uczeń: – prawidłowo stosuje pojęcia: <i>kultura łżycka, Biskupin</i> – wymienia przyczyny i znaczenie chrystianizacji Polski	
Dobry	Na ocenę dobrą uczeń: – prawidłowo stosuje pojęcia: <i>kultura archeologiczna, szlak bursztynowy, Dagome iudex, Związek Wielecki</i> – opisuje losy ziem polskich w prehistorii i starożytności – wyjaśnia okoliczności pojawienia się Słowian na ziemiach polskich – wyjaśnia rolę Mieszka I i Dobrawy – wyjaśnia rolę chrystianizacji dla dziejów Polski	
Bardzo dobry	Na ocenę bardzo dobrą uczeń: – za pomocą mapy przedstawia proces rozwoju państwa pierwszych Piastów – omawia sposób organizacji państwa i siły zbrojne Mieszka I	
Celujący	Na ocenę celującą uczeń: – opisuje i ocenia politykę zagraniczną Mieszka I – w szerokim zakresie przedstawia okoliczności powstania i funkcjonowania państwa pierwszych Piastów	
	Temat: 2. Panowanie Bolesława Chrobrego	IX.1.2.3
Dopuszczający	Na ocenę dopuszczającą uczeń: – prawidłowo stosuje pojęcia: <i>król, koronacja, relikwia, święty</i> – wyjaśnia znaczenie postaci św. Wojciecha, Bolesława Chrobrego i Ottona III – lokalizuje w czasie zjazd gnieźnieński i koronację Bolesława Chrobrego – wymienia skutki zjazdu gnieźnieńskiego – wymienia główne osiągnięcia Bolesława Chrobrego	
Dostateczny	Na ocenę dostateczną uczeń: – prawidłowo stosuje pojęcia: <i>trybut, arcybiskupstwo, biskupstwo</i> – wskazuje na mapie państwo Bolesława Chrobrego – lokalizuje w czasie wojnę Bolesława Chrobrego z Niemcami i Rusią	
Dobry	Na ocenę dobrą uczeń: – za pomocą mapy opisuje zmiany granic Polski w czasach pierwszych Piastów – wskazuje na mapie arcybiskupstwa utworzone w czasach Bolesława Chrobrego – opisuje i ocenia politykę Bolesława Chrobrego – wyjaśnia znaczenie postaci: Henryka II i Jarosława Mądrego	

Bardzo dobry	Na ocenę bardzo dobrą uczeń: – wymienia przyczyny i skutki wojen Bolesława Chrobrego z Niemcami i Rusią Kijowską – opisuje cechy ustrojowe monarchii patrymonialnej	
Celujący	Na ocenę celującą uczeń: – w szerokim aspekcie opisuje dzieje Polski w czasach Bolesława Chrobrego – zestawia wydarzenia z dziejów Polski i Europy	
	Temat: 3. Kryzys monarchii Piastów	IX.3
Dopuszczający	Na ocenę dopuszczającą uczeń: – prawidłowo stosuje pojęcie <i>powstanie ludowe</i> – wskazuje na mapie państwo pierwszych Piastów – umiejscawia w czasie panowanie Mieszka II i Kazimierza Odnowiciela	
Dostateczny	Na ocenę dostateczną uczeń: – wymienia wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny klęski Mieszka II – wymienia główne osiągnięcia Kazimierza Odnowiciela	
Dobry	Na ocenę dobłą uczeń: – za pomocą mapy wskazuje zmiany terytorialne Polski w XI–XII w. – wyjaśnia znaczenie postaci: Miecława, Bezpryma i Brzetysława	
Bardzo dobry	Na ocenę bardzo dobrą uczeń: – wyjaśnia skutki kryzysu Polski pierwszych Piastów – omawia etapy odbudowy państwa polskiego przez Kazimierza	
Celujący	Na ocenę celującą uczeń: – w szerokim aspekcie wyjaśnia przyczyny i okoliczności kryzysu państwa pierwszych Piastów	
	Temat: 4. Od Bolesława Śmiałego do Bolesława Krzywoustego	IX.2.3
Dopuszczający	Na ocenę dopuszczającą uczeń: – umiejscawia w czasie panowanie: Bolesława Śmiałego, Władysława Hermana i Bolesława Krzywoustego – wymienia główne osiągnięcia Bolesława Śmiałego – wymienia główne osiągnięcia Bolesława Krzywoustego	
Dostateczny	Na ocenę dostateczną uczeń: – wymienia przyczyny upadku Bolesława Śmiałego – wyjaśnia znaczenie postaci św. Stanisława – lokalizuje w czasie wojnę Krzywoustego z Niemcami	
Dobry	Na ocenę dobłą uczeń: – za pomocą mapy opisuje politykę zagraniczną Bolesława Krzywoustego – wyjaśnia znaczenie postaci: Stanisława ze Szczepanowa, Sieciecha, Zbigniewa i Anonima zwanego Gallem – przedstawia przyczyny upadku Bolesława Śmiałego – omawia przebieg sporu Zbigniewa z Bolesławem Krzywoustym	
Bardzo dobry	Na ocenę bardzo dobrą uczeń: – wyjaśnia okoliczności koronacji Bolesław Śmiałego – omawia problem konfliktu króla Bolesława Śmiałego z biskupem Stanisławem – wyjaśnia okoliczności walki o władzę za panowania Władysława Hermana	
Celujący	Na ocenę celującą uczeń: – omawia przebieg i znaczenie podboju Pomorza przez Bolesława Krzywoustego	
	Temat: 5. Testament Bolesława Krzywoustego	X.1

Dopuszczający	Na ocenę dopuszczającą uczeń: – prawidłowo stosuje pojęcia: <i>rozbiecie dzielnicowe, testament Krzywoustego</i> – umiejscawia w czasie i przestrzeni okres rozbiecia dzielnicowego	
Dostateczny	Na ocenę dostateczną uczeń: – wyjaśnia, kim byli: Władysław Wygnaniec, Bolesław Kędzierzawy, Mieszko Stary, Henryk Sandomierski i Kazimierz Sprawiedliwy – wymienia przyczyny i skutki rozbiecia dzielnicowego	
Dobry	Na ocenę dobrą uczeń: – wyjaśnia pojęcia: <i>seniorat, pryncypat, wojewoda, immunitet</i> – wyjaśnia rolę Piotra Włostowica i Wincentego Kadłubka – opisuje w porządku chronologicznym proces rozbiecia dzielnicowego w Polsce – wyjaśnia przyczyny i przebieg konfliktu między Władysławem Wygnańcem a jego braćmi	
Bardzo dobry	Na ocenę bardzo dobrą uczeń: – za pomocą mapy i drzewa genealogicznego opisuje proces rozbiecia dzielnicowego w Polsce – tłumaczy rolę Kościoła w okresie rozbiecia dzielnicowego	
Celujący	Na ocenę celującą uczeń: – omawia społeczne skutki pogłębiania się rozbiecia dzielnicowego	

Dział VI. Pełnia i schyłek średniowiecza w Europie

Ocena	Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny	Numer wymagania
	Temat: 1. Między cesarstwem a papieżem	VII.1
Dopuszczający	Na ocenę dopuszczającą uczeń: – prawidłowo stosuje pojęcia: <i>katolicyzm, prawosławie, wielka schizma wschodnia, spór o inwestyturę</i> – lokalizuje w czasie wielką schizmę wschodnią i spór o inwestyturę – wyjaśnia, kim byli: Grzegorz VII, Henryk IV, Innocenty III	
Dostateczny	Na ocenę dostateczną uczeń: – prawidłowo stosuje pojęcia: <i>konkordat</i> – wskazuje na mapie obszary zdominowane przez prawosławie i obszary dominacji katolicyzmu – wymienia różnicę między katolicyzmem a prawosławiem	
Dobry	Na ocenę dobrą uczeń: – wyjaśnia pojęcia: <i>symonia, nepotyzm, celibat, beneficja</i> – wyjaśnia przyczyny i skutki sporu o inwestyturę – w szerokim aspekcie ukazuje skutki wielkiej schizmy wschodniej	
Bardzo dobry	Na ocenę bardzo dobrą uczeń: – wyjaśnia, dlaczego okres pontyfikatu Innocentego III uważany jest za szczyt potęgi Kościoła	
Celujący	Na ocenę celującą uczeń:	
	Temat: 2. Wyprawy krzyżowe	VII.2 VIII.2
Dopuszczający	Na ocenę dopuszczającą uczeń: – prawidłowo stosuje pojęcia: <i>krucjata</i> – lokalizuje w czasie okres krucjat – wymienia zakony rycerskie powstałe w czasie krucjat	

	– wymienia zakony rycerskie utworzone w okresie krucjat – wyjaśnia, jaką rolę odegrali: Urban II, Gotfryd de Bouillon i Saladyn	
Dostateczny	Na ocenę dostateczną uczeń: – lokalizuje na mapie Królestwo Jerozolimskie – wymienia przyczyny i skutki krucjat	
Dobry	Na ocenę dobrą uczeń: – za pomocą mapy opisuje przebieg krucjat – wyjaśnia pojęcia: <i>wyprawa ludowa, Cesarstwo Łacińskie</i> – wyjaśnia znaczenie postaci Urbana II – w porządku chronologicznym opisuje przebieg krucjat – wyjaśnia znaczenie postaci: Baldwin I, Fryderyk Barbarossa, Ryszard Lwie Serce, Filip II August, Piotr Pustelnik	
Bardzo dobry	Na ocenę bardzo dobrą uczeń: – wyjaśnia przyczyny początkowych sukcesów krzyżowców – opisuje losy zakonów rycerskich	
Celujący	Na ocenę celującą uczeń: – w szerokim aspekcie ukazuje rolę krucjat dla dziejów politycznych, gospodarczo-społecznych i kulturowych Europy	
	Temat: 3. Wieś i miasto w średniowieczu	VIII.2
Dopuszczający	Na ocenę dopuszczającą uczeń: – prawidłowo stosuje pojęcia: <i>dwupolówka, trójpółówka, ratusz, cech, patrycjat, pospólstwo, cech</i> – rozpoznaje cechy miasta średniowiecznego – wyjaśnia rolę cechów i gildii – omawia najważniejsze zajęcia mieszkańców średniowiecznych miast i wsi	
Dostateczny	Na ocenę dostateczną uczeń: – wymienia przyczyny ożywienia gospodarczego w XI–XIII w. – wymienia zmiany wprowadzone w rolnictwie w okresie pełnego	
Dobry	Na ocenę dobrą uczeń: – prawidłowo stosuje pojęcia: <i>czynsz pieniężny, zasadźca, pręgierz, gildia, sukiennice, weksel</i> – za pomocą schematów opisuje warunki codziennego życia mieszkańców średniowiecznych miast i wsi – wyjaśnia okoliczności powstania i specyfikę średniowiecznego mieszczaństwa – opisuje samorząd średniowiecznego miasta – wyjaśnia przeznaczenie najważniejszych budowli w średniowiecznym mieście	
Bardzo dobry	Na ocenę bardzo dobrą uczeń: – wyjaśnia okoliczności powstania gospodarki towarowo-pieniężnej – wyjaśnia znaczenie Hanzy, Wenecji, Genui i jarmarków szampańskich	
Celujący	Na ocenę celującą uczeń: – w szerokim zakresie politycznym, gospodarczo-społecznym oraz kulturowym ukazuje przemiany w średniowiecznej Europie XI–XIII w. – w szerokim aspekcie wyjaśnia znaczenie powstania samorządów miejskich dla dziejów Europy	
	Temat: 4. Kościół w średniowieczu	VII.1 XI.1, XIII.1

Dopuszczający	Na ocenę dopuszczającą uczeń: – prawidłowo stosuje pojęcia: <i>zakon, klasztor, herezja, niewola awiniońska, wielka schizma zachodnia</i> – omawia rolę, jaką w dziejach Kościoła odegrali: Innocenty III, Franciszek z Asyżu, Dominik Guzmán – lokalizuje w czasie sobór w Konstancji	
Dostateczny	Na ocenę dostateczną uczeń: – wymienia cechy nowych zakonów (cystersów, dominikanów, franciszkanów) – wyjaśnia znaczenie religii w życiu średniowiecznych społeczeństw	
Dobry	Na ocenę dobrą uczeń: – wyjaśnia pojęcia: <i>Biblia pauperum, sktyptorium, kapitularz, wirydarz</i> – wyjaśnia znaczenie powstania zakonów żebraczych i kaznodziejskich – wyjaśnia znaczenie postaci św. Tomasza z Akwinu – wyjaśnia okoliczności niewoli awiniońskiej i wielkiej schizmy zachodniej – wyjaśnia znaczenie soboru w Konstancji	
Bardzo dobry	Na ocenę bardzo dobrą uczeń: – wyjaśnia założenia ideowe albigenów – opisuje w porządku chronologicznym przemiany wprowadzane w Kościele katolickim w XI–XIII w.	
Celujący	Na ocenę celującą uczeń: – w szerokim aspekcie politycznym, gospodarczo-społecznym, kulturowym wyjaśnia rolę Kościoła dla dziejów Europy	
	Temat: 5. Europa późnego średniowiecza	XI.1.2
Dopuszczający	Na ocenę dopuszczającą uczeń: – prawidłowo stosuje pojęcie <i>czarna śmierć</i> – prawidłowo lokuje w czasie i przestrzeni upadek Konstantynopola	
Dostateczny	Na ocenę dostateczną uczeń: – wymienia przyczyny i skutki upadku cesarstwa bizantyjskiego – wymienia główne założenia ideologii husyckiej	
Dobry	Na ocenę dobrą uczeń: – wyjaśnia pojęcia: <i>system nakładczy, powstanie Wata Tylera, żakeria, utrakwiści, taborcy</i> – wyjaśnia rolę czarnej śmierci dla dziejów Europy – opisuje przebieg i skutki wojen husyckich – wyjaśnia przyczyny i skutki ekspansji osmańskiej	
Bardzo dobry	Na ocenę bardzo dobrą uczeń: – za pomocą mapy opisuje ekspansję Osmanów – w szerokim zakresie politycznym, gospodarczo-społecznym i kulturowym wyjaśnia przebieg i znaczenie wojen husyckich	
Celujący	Na ocenę celującą uczeń: – w szerokim aspekcie wyjaśnia znaczenie powstania imperium osmańskiego	
	Temat: 6. Kultura średniowiecznej Europy	XIII.1.2.5
Dopuszczający	Na ocenę dopuszczającą uczeń: – wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>kultura uniwersalna</i> – rozróżnia budowle wzniesione w stylu romańskim i gotyckim – rozpoznaje najważniejsze zabytki kultury średniowiecznej – wymienia najważniejsze cechy kultury średniowiecznej	

Dostateczny	Na ocenę dostateczną uczeń: – za pomocą schematów i fotografii opisuje style romański i gotycki – wyjaśnia rolę chrześcijaństwa dla dziejów kultury średniowiecznej	
Dobry	Na ocenę dobrą uczeń: – opisuje cechy malarstwa i rzeźby średniowiecznej – prawidłowo stosuje pojęcia architektoniczne, typowe dla budowli średniowiecznych (np. portal, nawa, rozeta) – wymienia najważniejsze uniwersytety średniowieczne – wyjaśnia rolę uniwersytetów dla dziejów średniowiecznej Europy – wyjaśnia rolę miast dla rozwoju kultury średniowiecznej	
Bardzo dobry	Na ocenę bardzo dobrą uczeń: – opisuje system edukacyjny w średniowieczu – wymienia i opisuje najważniejsze dzieła sztuki epoki średniowiecza	
Celujący	Na ocenę celującą uczeń: – w szerokim aspekcie ukazuje rolę kultury średniowiecznej dla dziejów Europy – wskazuje współczesne dziedzictwo kultury średniowiecza	

Dział VII. Polska w późnym średniowieczu

Ocena	Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny	Numer wymagania
	Temat: 1. Polska dzielnicowa	X.1.2
Dopuszczający	Na ocenę dopuszczającą uczeń: – prawidłowo stosuje pojęcia: <i>Marchia Brandenburska, Krzyżacy, Tatarzy, lokacja</i> – wyjaśnia, kim byli: Leszek Biały, Konrad Mazowiecki, Henryk Pobożny – prawidłowo lokuje w czasie okres rozbicia dzielnicowego – lokalizuje w czasie i przestrzeni sprowadzenie Krzyżaków do Polski – lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwę pod Legnicą	
Dostateczny	Na ocenę dostateczną uczeń: – wymienia cechy lokowanych na prawie niemieckim wsi i miast – wymienia i wskazuje na mapie zewnętrzne zagrożenia dla ziem polskich – wymienia skutki sprowadzenia Krzyżaków do Polski – wymienia skutki najazdu Mongołów na Polskę	
Dobry	Na ocenę dobrą uczeń: – prawidłowo stosuje pojęcia: <i>immunitet, zasadźca, sołtys, wójt, łan, wolni goście, wolnizna</i> – wyjaśnia, kim byli: Henryk Brodaty, Świętopełk – opisuje proces lokowania wsi i miast – opisuje pierwsze próby zjednoczenia państwa polskiego	
Bardzo dobry	Na ocenę bardzo dobrą uczeń: – wyjaśnia przyczyny ożywienia gospodarczego na ziemiach polskich w XIII w. – wyjaśnia znaczenie zjazdu w Gąsawie dla dziejów Polski	
Celujący	Na ocenę celującą uczeń: – w szerokim aspekcie politycznym, gospodarczo-społecznym i kulturowym wyjaśnia odciski skutki rozbicia dzielnicowego dla dziejów Polski	
	Temat: 2. Odbudowa Królestwa Polskiego	X.1.3 XII.1
Dopuszczający	Na ocenę dopuszczającą uczeń: – wymienia wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny zjednoczenia ziem polskich – prawidłowo lokuje w czasie koronację Łokietka – wyjaśnia rolę postaci Władysława Łokietka	

	– lokuje w czasie i przestrzeni bitwę pod Płowcami	
Dostateczny	Na ocenę dostateczną uczeń: – wskazuje na mapie proces zmiany granic państwa Władysława Łokietka – wymienia przyczyny i skutki wojny Władysława Łokietka z Krzyżakami – wymienia główne osiągnięcia Władysława Łokietka	
Dobry	Na ocenę dobrą uczeń: – wyjaśnia rolę Przemysła II i Wacława II – wyjaśnia, kim byli: Henryk Prawy, Jakub Świnka, Henryk Głogowski, Jan Muskata, wójt Albert, Jan Luksemburski – lokuje w czasie panowanie Przemysława II i Wacława II – w porządku chronologicznym opisuje proces zjednoczenia ziem polskich – wskazuje na mapie zmiany granic Polski w czasie rządów Władysław Łokietka – ocenia rolę panowania Przemysławów w Polsce	
Bardzo dobry	Na ocenę bardzo dobrą uczeń: – za pomocą mapy i drzewa genealogicznego opisuje proces walki o zjednoczenie Polski – wskazuje na mapie ziemie zjednoczone przez Przemysła II, Wacława II i Władysława Łokietka – wyjaśnia rolę Kościoła dla procesów zjednoczeniowych	
Celujący	Na ocenę celującą uczeń: – wyjaśnia międzynarodowy kontekst dziejów Polski – w szerokim aspekcie wyjaśnia i ocenia panowanie Władysława Łokietka – zestawia najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski i Europy w omawiany okresie	
	Temat: 3. Polska za Kazimierza Wielkiego	XII.1.2.3
Dopuszczający	Na ocenę dopuszczającą uczeń: – prawidłowo lokuje w czasie panowanie Kazimierza Wielkiego – rozpoznaje mapę Polski z czasów Kazimierza Wielkiego – wymienia i wskazuje na mapie sąsiadów Polski w czasach panowania Kazimierza Wielkiego – lokalizuje w czasie powstanie Akademii Krakowskiej	
Dostateczny	Na ocenę dostateczną uczeń: – wymienia najważniejsze reformy wewnętrzne Kazimierza Wielkiego – wymienia najważniejsze osiągnięcia Kazimierza Wielkiego	
Dobry	Na ocenę dobrą uczeń: – za pomocą mapy opisuje politykę zagraniczną i wewnętrzną Kazimierza Wielkiego – w porządku chronologicznym opisuje politykę zagraniczną Kazimierza Wielkiego – omawia znaczenie założenia przez Kazimierza Wielkiego Akademii Krakowskiej	
Bardzo dobry	Na ocenę bardzo dobrą uczeń: – wyjaśnia przyczyny rozwoju gospodarczego Polski w czasach Kazimierza Wielkiego – wyjaśnia zmiany ustrojowe w państwie Kazimierza Wielkiego – wyjaśnia sposób zabezpieczenia sukcesji tronu polskiego przez Kazimierza Wielkiego	
Celujący	Na ocenę celującą uczeń: – wyjaśnia międzynarodowy kontekst dziejów Polski – w szerokim aspekcie wyjaśnia i ocenia panowanie Kazimierza Wielkiego	
	Temat: 4. Od Andegawenów do Jagiellonów	XII.2.3

Dopuszczający	Na ocenę dopuszczającą uczeń: – prawidłowo stosuje pojęcie <i>unia personalna, przywilej, Andegawenowie</i> – lokalizuje w czasie przywilej w Koszycach, unię w Krewie i unię Horodle – lokalizuje w czasie rządy: Ludwika Węgierskiego, Jadwigi i Władysława Jagiełły	
Dostateczny	Na ocenę dostateczną uczeń: – wymienia założenia przywileju koszyckiego – wymienia przyczyny i skutki unii krewskiej – rozpoznaje mapę monarchii Jagiellonów	
Dobry	Na ocenę dobrą uczeń: – wyjaśnia przyczyny przejścia władzy w Polsce przez Andegawenów – wyjaśnia rolę postaci Ludwika Węgierskiego, Jadwigi, Jagiełły, Witolda – opisuje w porządku chronologicznym dzieje unii polsko-litewskiej – wyjaśnia problem następstwa tronu po Jagiellach – wyjaśnia pojęcie <i>przywilej jedleński</i>	
Bardzo dobry	Na ocenę bardzo dobrą uczeń: – wyjaśnia polityczne i gospodarczo-społeczne skutki przywileju koszyckiego – wymienia przyczyny i skutki unii horodelskiej – porównuje założenia unii krewskiej i horodelskiej – za pomocą tablicy chronologicznej tłumaczy związki między dynastiami Piastów, Andegawenów i Jagiellonów	
Celujący	Na ocenę celującą uczeń: – ocenia znaczenie unii krewskiej dla dziejów Polski – w szerokim zakresie wyjaśnia skutki przywileju w Koszycach dla procesu kształtowania się demokracji szlacheckiej	
	Temat: 5. Wielka wojna z zakonem krzyżackim	XII.4
Dopuszczający	Na ocenę dopuszczającą uczeń: – omawia przyczyny wielkiej wojny z zakonem krzyżackim – wyjaśnia rolę, jaką odegrali w wojnie: Władysław Jagiełło, Ulrich von Jungingen, książę Witold – prawidłowo lokuje w czasie i przestrzeni bitwę grunwaldzką	
Dostateczny	Na ocenę dostateczną uczeń: – za pomocą schematu opisuje przebieg bitwy grunwaldzkiej – wymienia skutki bitwy grunwaldzkiej – lokuje w czasie i wymienia skutki I pokoju toruńskiego	
Dobry	Na ocenę dobrą uczeń: – za pomocą mapy opisuje przebieg wielkiej wojny z Zakonem – opisuje w porządku chronologicznym przebieg konfliktów z Krzyżakami za panowania Władysława Jagiełły	
Bardzo dobry	Na ocenę bardzo dobrą uczeń: – ocenia strategię obu armii walczących w bitwie pod Grunwaldem – wyjaśnia znaczenie postaci Pawła Włodkowica	
Celujący	Na ocenę celującą uczeń: – wyjaśnia międzynarodowy kontekst dziejów Polski – w szerokim aspekcie ukazuje dalekosiężne skutki zwycięstwa grunwaldzkiego dla dziejów Polski	
	Temat: 6. Kazimierz Jagiellończyk i wojna trzynastoletnia	XII.1.2.3.4
Dopuszczający	Na ocenę dopuszczającą uczeń: – lokuje w czasie i przestrzeni bitwę pod Warną – prawidłowo lokuje w czasie wojnę trzynastoletnią – wymienia przyczyny wojny trzynastoletniej	

	– wymienia skutki II pokoju toruńskiego	
Dostateczny	Na ocenę dostateczną uczeń: – wskazuje zmiany terytorialne będące skutkiem wojny trzynastoletniej – lokuje w czasie i wymienia postanowienia przywileju cerekwicko-nieszawskiego	
Dobry	Na ocenę dobrą uczeń: – wyjaśnia znaczenie postaci Władysława Warneńczyka i Kazimierza Jagiellończyka – wyjaśnia pojęcia: <i>Związek Pruski, akt inkorporacji, polityka dynastyczna</i> – omawia zmiany w sztuce prowadzenia wojny, jakie dokonały się w trakcie wojny trzynastoletniej – wymienia przywileje szlacheckie i ich znaczenie dla kształtowania się ustroju Królestwa Polskiego	
Bardzo dobry	Na ocenę bardzo dobrą uczeń: – wyjaśnia przyczyny i skutki bitwy pod Warną – za pomocą mapy opisuje przebieg wojny trzynastoletniej – wyjaśnia przyczyny sukcesu Polski w wojnie trzynastoletniej – omawia polityczne i gospodarcze znaczenie odzyskania przez Polskę dostępu do morza – za pomocą mapy i drzewa genealogicznego przedstawia politykę dynastyczną Kazimierza Jagiellończyka	
Celujący	Na ocenę celującą uczeń: – w szerokim aspekcie międzynarodowym wyjaśnia i ocenia wyprawę warneńską – w szerokim politycznym, gospodarczo-społecznym i kulturowym aspekcie wyjaśnia skutki wojny 13-letniej dla dziejów Polski	
	Temat: 7. Kultura Polski średniowiecznej	XIII.2.3.4
Dopuszczający	Na ocenę dopuszczającą uczeń: – rozpoznaje style architektoniczne średniowiecza – wymienia najważniejsze cechy kultury średniowiecznej w Polsce – omawia znaczenie Akademii Krakowskiej dla państwa polskiego	
Dostateczny	Na ocenę dostateczną uczeń: – rozpoznaje najważniejsze zabytki kultury średniowiecznej w Polsce – wyjaśnia rolę chrześcijaństwa dla dziejów kultury średniowiecznej w Polsce	
Dobry	Na ocenę dobrą uczeń: – opisuje cechy malarstwa i rzeźby średniowiecznej w Polsce – wyjaśnia znaczenie postaci Wita Stwosza, Anonima zwanego Gallem, Mistrza Wincentego zwanego Kadłubkiem, Jana Długosza – opisuje dzieje Akademii Krakowskiej z uwzględnieniem roli Jadwigi Andegaweńskiej i Władysława Jagiełły	
Bardzo dobry	Na ocenę bardzo dobrą uczeń: – opisuje szkolnictwo średniowiecznej w Polsce – wymienia i opisuje najważniejsze dzieła sztuki epoki średniowiecza w Polsce	
Celujący	Na ocenę celującą uczeń: – omawia współczesne dziedzictwo kultury średniowiecza w Polsce	

